

Číslo: 8072/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch 25. 03. 2022 a od 28. 03. 2022 do 29. 03. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Zlatá 2, Rožňava	
Zriaďovateľ	Mesto Rožňava

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Richard Szöllös, riaditeľ školy

Mgr. Zdenka Gallová, zástupkyňa riaditeľa školy

Mgr. Zuzana Fábíánová, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 8072/2021-2022 zo dňa 22. 03. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Zuzana Brutovská, školská inšpektorka, ŠIC Košice

RNDr. Anežka Nováčková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej plnoorganizovanej základnej škole (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. Školu v školskom roku 2021/2022 navštevovalo spolu 701 žiakov, z nich sa na 1. stupni v 13 triedach vzdelávalo 296 žiakov a v 16 triedach 2. stupňa 405 žiakov. Proces výchovy a vzdelávania zabezpečovalo 46 učiteľov a 12 vychovávateľov školského klubu detí. V škole pracoval školský podporný tím, ktorého členmi boli školský špeciálny pedagóg a školský psychológ. Na škole pôsobilo 10 PA pre žiakov so ZZ, z nich 4 boli financovaní z normatívnych finančných prostriedkov na plný (100 %) úväzok a 2 na skrátenej (91 % a 96 %) úväzok. Z európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktoré škola získala v rámci národného projektu *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov 2* boli financovaní 4 PA. Aj keď škola na základe odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie¹

¹ Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP), Komenského 5, Rožňava; CŠPP pri ŠZŠ, Zeleného stromu 8, Rožňava; Súkromné CŠPP ako súčasť Súkromnej spojenej školy, Vodárenská 3, Prešov; Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), Letná 44, Rožňava;

žiadala finančné prostriedky na osobné náklady pre 21 PA, riaditeľ školy v rozhovore uviedol, že aktuálny počet PA pracujúcich so žiakmi so ZZ je postačujúci.

Formou školskej integrácie sa na 1. stupni ZŠ vzdelávalo 14 žiakov so ZZ, so 7 z nich pracovali na vyučovacej hodine PA. V *prvom ročníku* pomáhal PA pri prekonávaní bariér 1 žiakovi s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS), v *druhom ročníku* 1 žiakovi s poruchami aktivity a pozornosti (PAaP) a v *treťom ročníku* 2 žiakom s PAaP, 1 s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT) a 2 mentálne postihnutým (MP) žiakom.

Na 2. stupni ZŠ sa vzdelávalo 46 začlenených žiakov so ZZ, PA pracovali na vyučovacej hodine so 14 z nich. V *piatom ročníku* poskytoval PA podporu 1 žiakovi s vývinovými poruchami učenia (VPU) a 1 s viacnásobným postihnutím (PAaP, VPU), v *šiestom ročníku* 1 žiakovi s VPU, 1 s viacnásobným postihnutím (poruchy správania, VPU) a 3 AUT, v *siedmom ročníku* 1 žiakovi s VPU a 1 AUT, v *ôsmom ročníku* 1 žiakovi s AUT a 1 MP, v *deviatom ročníku* 2 žiakom s VPU a 1 viacnásobne postihnutému (NKS, VPU, PAaP).

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Poradným orgánom riaditeľa školy zaoberajúcim sa výchovnými a vzdelávacími problémami žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) bola pedagogická rada, ktorej členmi boli okrem pedagógov školy aj všetci PA a školský špeciálny pedagóg, čo dokladovali aj zápisnice z ich zasadnutí. Súčasťou pracovnej zmluvy PA bola aj písomne spracovaná *náplň práce*, ktorá obsahovala popis činností vyplývajúcich z ich pracovnej pozície. Patrili k nim najmä kooperácia s vyučujúcimi pri výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP, uľahčovanie ich adaptácie na školské prostredie, poskytovanie pomoci pri prekonávaní bariér, sprevádzanie integrovaných žiakov mimo triedy, participovanie pri príprave učebných pomôcok, aktívna pomoc pri činnostiach voľnočasových aktivít (výlety, exkurzie, záujmová činnosť, spoločenské aktivity, súťaže) a spolupráca s rodinou týchto žiakov. Svoju činnosť vykonávali podľa *Plánu činnosti PA v školskom roku 2021/2022* a v súlade s *Rozdelením činnosti PA*, v ktorom im riaditeľ školy určil rozvrh hodín a špecifikoval ich ďalšie pracovné úlohy (napr. účasť na rannom filtri, vykonávanie dozoru, riešenie konkrétnych problémov týkajúcich sa edukačných problémov integrovaných žiakov s ich zákonným zástupcom). O svojej práci vyhotovili každý polrok *písomnú správu* a PA financovaní z európskych štrukturálnych a investičných fondov vypracovali písomné správy štvrťročne. Metodickým vedením PA poveril riaditeľ školy školského špeciálneho pedagóga, ktorý pravidelne organizoval ich stretnutia a zabezpečoval konzultácie k prípadným aktuálnym výchovným a vzdelávacím problémom žiakov so ŠVVP. Zistenia z analýzy predloženej dokumentácie, riadených rozhovorov a z hospitácií potvrdili, že o svojich kompetenciách a úlohách pri práci so žiakmi so ZZ boli PA informovaní v potrebnej miere a svoju činnosť vykonávali v zhode s určenou náplňou práce.

V zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie zabezpečila škola v aktuálnom školskom roku pre 21 žiakov so ZZ pomoc 10 PA, ktorí pracovali v triede na vyučovacej hodine s konkrétnym 1 alebo skupinou začlenených žiakov. Z dôvodu prekonávania bariér a dôsledkov vyplývajúcich z ich ZZ navrhovali zariadenia poradenstva a prevencie prideliť PA na 50 % (2. stupeň 4 žiakom), 70 % (1 žiakovi na 2. stupni) a 100 % (5 žiakom na 1. stupni a 11 na 2. stupni) úväzok do triedy. Po dohode s vedením školy, školským špeciálnym pedagógom a vyučujúcimi poskytovali pomoc aj iným integrovaným žiakom, ktorým pridelenie PA nebolo poradenským zariadením odporúčané.

Dokumentácia integrovaných žiakov bola kompletná a vedená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Súčasťou návrhov na vzdelávanie žiaka so ŠVVP boli písomné žiadosti zákonných zástupcov o zmenu formy vzdelávania, ich informované súhlasy, správy z diagnostických psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení a aktuálne individuálne výchovno-vzdelávacie programy (IVP). Predložené IVP obsahovali upravené podmienky, obsah, formy, metódy a organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu konkrétneho integrovaného žiaka. Informovali tiež o miere poskytovanej odbornej pomoci (vyučovanie špecifických predmetov školským špeciálnym pedagógom a školským psychológom), zabezpečení personálnej podpory (PA), materiálnych podmienkach a kompenzačných a špeciálnych učebných pomôckach (najčastejšie rôzne tabuľky a kartičky, kalkulačka, názorné pomôcky, prehľady vzorov a pádov, predpísané texty na dopĺňovanie, počítadlo, kocky, čítacie okienko, slovníky a tablet). Všetky kontrolované IVP boli vypracované v súlade s odporúčaniami uvedenými v diagnostických správach a s ich obsahom boli oboznámení zákonní zástupcovia žiakov, čo potvrdili svojím podpisom. Hospitáciami na vyučovacích hodinách v jednotlivých ročníkoch bolo zistené, že učitelia odporúčania zariadení poradenstva a prevencie vo vyučovacom procese akceptovali.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Všetci PA v riadenom rozhovore uviedli, že sú v škole vnímaní ako rovnocenní členovia pedagogického zboru. Pravidelne sa zúčastňovali na zasadnutiach pedagogickej rady a na pracovných poradách a ich návrhy a spätnú väzbu k výchovným a vzdelávacím výsledkom žiakov so ZZ vyučujúci vždy akceptovali. Potvrdili, že metodické vedenie, odbornú pomoc a usmernenie im zabezpečoval školský špeciálny pedagóg, ktorý ich oboznámil s vypracovaným IVP a špecifickými potrebami jednotlivých integrovaných žiakov. Usmerňoval ich pri používaní špeciálnych didaktických a učebných pomôcok a priebežne informoval o aktuálnych výchovných a vzdelávacích problémoch žiakov so ZZ. Svojou činnosťou sa podieľali najmä na prekonávaní sociálnych, informačných a zdravotných bariér žiakov so ŠVVP v školskom prostredí. V kontexte žiakov so ZZ prínos svojho pôsobenia v škole videli najmä v pomoci týmto žiakom pri adaptácii na školské prostredie, motivácii k učeniu sa, zvládání krízových situácií a eliminácii edukačných nedostatkov. Vo vzťahu k učiteľom bolo prínosom zabezpečenie aktívnej pomoci a vytvorenie priestoru na prácu s intaktnými žiakmi v triede. Význam svojho pôsobenia v škole videli aj v zabezpečení efektívnej komunikácie so zákonnými zástupcami integrovaných žiakov, ktorých informovali o procese a výsledkoch edukácie a aktuálnych problémoch. Ako prekážku vnímali najmä nezáujem časti rodičov o nadviazanie aktívnej spolupráce so školou a neakceptovanie ZZ svojho dieťaťa. Vo vzťahu k žiakom za bariéru považovali občasné odmietanie spolupráce.

Z celkového počtu 10 PA kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti nespĺňali 2 PA² a dvaja z nich získali vzdelanie v odbore vzdelávania zameranom na špeciálnu pedagogiku (psychopédia).

Priestor na rozvíjanie osvojených a získavanie nových profesijných kompetencií využili PA na absolvovanie rôznych webinárov³, odborných seminárov, prednášok a vzdelávaní⁴.

² obaja absolventi Univerzity J. A. Komenského Praha, študijný odbor Andragogika, aktuálne prihlásení na doplňujúce pedagogické štúdium;

³ Ako byť dobrý PA pre dieťa so ŠVVP;

⁴ Tréning zvládania agresivity žiakov; Tréning zvládania stresových situácií; Preventívny tréning/poradenstvo; Emocionálna inteligencia a jej rozvíjanie; Komunikácie v škole a v školskom zariadení; Informatika 2.0; Inštruktor sociálnej rehabilitácie; Inštruktor lyžovania;

Najčastejšie využili ponuku vzdelávania organizovaného metodicko-pedagogickým centrom, súkromnými vzdelávacími agentúrami a školou. V aktuálnom školskom roku sa niektorí z nich prihlásili na rozširujúce⁵, inovačné⁶ a aktualizácie⁷ vzdelávanie, čo dokumentoval predložený *Plán profesijného rozvoja*.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Proces výchovy a vzdelávania bol z hľadiska činnosti PA sledovaný 19 hospitáciami, z toho 7 na primárnom vzdelávaní vo vyučovacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra a matematika a na 12 hodinách nižšieho stredného vzdelávania v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, matematika a informatika.

Na sledovaných vyučovacích hodinách pracoval 1 PA s 1 konkrétnym žiakom, alebo so skupinou žiakov so ZZ v bežnej triede ZŠ. Svojich kompetencií si boli vedomí a mali dôveru žiakov, ktorých silné a slabé stránky poznali. Najčastejšie uplatnenou metódou bola individuálna činnosť v triede pri bežnej výučbe, kedy PA pracovali súbežne s učiteľom a riadili sa jeho inštrukciami a pokynmi. Žiakom pomáhali pochopiť zadania úloh, ktorých správnosť riešenia priebežne overovali. Umožnili im pracovať vlastným pracovným tempom a udržiavaním koncentrácie podporovali ich aktivitu a záujem o úlohy a činnosti. Priamu a nepriamu činnosť striedali na dvoch tretinách hospitovaných hodín a v prípade potreby poskytli žiakom prestávku na oddych, najčastejšie v lavici. Individuálne potreby integrovaných žiakov poznali a zohľadňovali (napr. žiakom s MP pomáhali pri riešení úloh v pracovných listoch, uplatňovali špeciálnopedagogické metódy a zásady, žiakom s AUT vytvárali bezpečné prostredie a krokovali úlohy) a v prípade potreby zabezpečovali pomoc pri manipulácii s kompenzačnými a učebnými pomôckami (kalkulačka, tabuľky s násobilkou a s gramatickými pravidlami, číselná os, kartičky s početovými operáciami, kartičky s abecedou, papierové bábky, tablet a pracovné listy). Negatívnym zistením bolo iba v minimálnej miere uplatnené hodnotenie žiaka a jeho činnosti (čo sa mu podarilo, v čom má rezervy a pod.) v priebehu a na konci vyučovacej hodiny. Absentovala podpora sebahodnotenia a poskytnutie konštruktívnej spätnej väzby bolo pozorované iba na 3 hospitovaných hodinách. Žiakom so ZZ chýbal aj v dostatočnej miere vytvorený priestor na rozvoj samostatnosti a zodpovednosti prostredníctvom kontroly výsledkov svojej činnosti. PA mali vytvorené vlastné portfóliá pracovných listov, úloh, zadaní a pomôcok. Svojou trpezlivosťou, toleranciou a taktným prístupom prispievali k vytváraniu podnetnej sociálnej atmosféry v triede, ktorá bola na všetkých sledovaných hodinách pozitívna a priateľská.

Odporúčania zariadení poradenstva a prevencie boli vo vyučovacom procese aplikované, integrovaní žiaci sa vzdelávali podľa IVP, mali zabezpečenú pomoc PA a v prípade potreby mohli využívať špeciálne učebné a kompenzačné pomôcky⁸.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Všetci (16) učitelia v riadenom rozhovore hodnotili pôsobenie PA v triede pozitívne. Potvrdili, že v priebehu edukácie pracujú súbežne individuálne (93,7 %) i skupinovo (43,7 %) a ich

⁵ učiteľstvo matematiky;

⁶ Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogického a odborného zamestnanca;

⁷ Rozvíjanie profesijných kompetencií pri riešení aktuálnych výchovno-vzdelávacích výsledkov v praxi;

⁸ číselná os, tabuľka s násobilkou, tabuľky s gramatickými pravidlami, upravené texty, pracovné listy, učebnice a pracovné zošity špeciálnej základnej školy, obrazový materiál, slovníky...

spolupráca je efektívna. PA si je vedomý svojho postavenia v triede, rešpektuje názory a rozhodnutia učiteľa (100 %), pozná silné a slabé stránky integrovaného žiaka (93,7 %), na vyučovanie sa pripravuje, je spoľahlivý a aktívny (68,7 %). Vyučujúci (62,5 %) kladne hodnotili participáciu PA najmä pri príprave a tvorbe didaktických pomôcok a uviedli, že PA najčastejšie pomáha žiakovi pochopiť zadania úloh a pracovať jemu vlastným tempom (81,2 %). Prínosom pre integrovaného žiaka podľa ich názoru bola aj asistencia pri plnení úloh, hľadanie optimálneho spôsobu práce (75 %) a usmerňovanie pri činnostiach. Pozitívne vnímali aj priebežné overovanie a kontrolu správnosti riešenia pridelených úloh (62,5 %), oceňovanie pozitívnych prejavov učenia a správania (68,7 %) a pomoc pri riešení prípadných konfliktov pri úzkostných, či emocionálne vypätých situáciách v triednom kolektíve (68,7 %). Negatívnym zistením bola skutočnosť, že učiteľmi deklarované (87,5 %) poskytnutie spätnej väzby žiakom na konci vyučovacej hodiny zo strany PA sa hospitáciami takmer vôbec nepotvrdilo. Učitelia (15) v riadenom rozhovore konštatovali, že atmosféra na vyučovacej hodine je za prítomnosti PA pozitívna a priateľská.

1.3 INÉ ZISTENIA

Žiadne.

2 ZÁVERY

Škola mala pre výchovu a vzdelávanie žiakov so ZZ vytvorené vhodné podmienky. Prehľadne viedla ich kompletnú dokumentáciu a v súlade s odporúčaniami zariadení výchovného poradenstva a prevencie im zabezpečila pomoc PA, špeciálnopedagogickú a psychologickú podporu a zaobstarala adekvátne kompenzačné a učebné pomôcky.

PA vykonávali činnosť vyplývajúcu z ich pracovnej pozície a v súlade s určenou náplňou práce. Boli platnými a rovnocennými členmi pedagogického zboru školy a svoje profesijné kompetencie si rozvíjali účasťou na rôznych vzdelávaníach. Svojou činnosťou prispievali k prekonávaniu najmä sociálnych, informačných a zdravotných bariér žiakov so ZZ v školskom prostredí.

V priebehu vyučovacích hodín pracovali PA v súlade s pokynmi vyučujúcich, pomáhali integrovaným žiakom rozvíjať ich schopnosti, prispievali k lepšiemu pochopeniu zadaní, podporovali ich koncentráciu a aktivizovali ich záujem o zadávané úlohy a činnosti. Svojou prácou s integrovanými žiakmi umožnili vyučujúcim efektívnejšie pracovať s ostatnými žiakmi v triede. Negatívnym zistením z hospitácií bola nízka miera poskytovania konštruktívnej spätnej väzby a na väčšine hospitovaných hodín chýbajúce záverečné zhodnotenie výkonu žiaka s cieľom odstrániť prípadné, v priebehu edukácie zistené, nedostatky. Zlepšenie si vyžaduje aj podpora zodpovednosti žiakov so ZZ za vlastné vzdelávacie výsledky. Pozitívom bola pokojná a priateľská atmosféra na vyučovacích hodinách a trpezlivý prístup PA k integrovanému žiakovi.

Všetci oslovení pedagogickí zamestnanci i vedenie školy potvrdili, že PA svojou činnosťou napomáhali zvyšovať efektívnosť výchovy a vzdelávania a umožňovali žiakom so ZZ prekonávať bariéry v školskom prostredí i mimo neho. Uviedli, že prítomnosť a pomoc PA pri edukácii žiakov so ŠVVP bola kľúčovým prostriedkom k školskej integrácii a vytváraniu inkluzívneho prostredia.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. **odporúča**
 - zabezpečiť účasť PA na zasadnutiach metodických orgánov;
 - hodnotiť žiaka so ZZ na konci vyučovacej hodiny a poskytovať mu primeranú konštruktívnu spätnú väzbu o jeho učebnom výkone;
 - podporovať zodpovednosť žiaka so ZZ za svoje vzdelávacie výsledky;

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady
2. Zápisnice z pracovnej porady
3. Zápisnice z rokovaní metodických orgánov
4. Plán činnosti PA v školskom roku 2021/2022
5. Rozdelenie činnosti PA
6. Náplň práce PA
7. Správy o činnosti PA
8. Plán profesijného rozvoja
9. Portfólio PA
10. Návrhy, IVP
11. Písomné odporúčania zariadení poradenstva a prevencie k žiadosti o pridelenie PA
12. Rozvrhy hodín

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Zuzana Brutovská

Dňa: 07. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:
Mgr. Zuzana Brutovská

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Richard Szöllös

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 14. 04. 2022 v Košiciach:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:

Mgr. Zuzana Brutovská

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Richard Szöllös

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Richard Szöllös, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Zuzana Brutovská, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti